

**Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D.
Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici**

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. II. Impugnatur concursus extrinsecus, & potentia obedientialis proximè
activa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

ARTICULUS II.

An per absolutam potentiam possit clarè videri Divina essentia sine lumine gloria?

SUMMARI A.

1. E doctrina S. Doctoris eruitur implicancia visionis sine lumine gloria.
2. Prima implicancia ex parte intellectus.
3. Secunda ex parte actus.
4. Tertia ex parte essentia.
5. Non potest divina essentia supplere defectum luminis.
6. Sententia de concursu extrinsecus.
7. Impugnatur concursus extrinsecus.
8. Responso de potentia obedientiali proxime activa.
9. Ostenditur adversari doctrine S. Doctoris.
10. Varia absurda eidem impinguntur.
11. Objectio de infinito DEI dominio.
12. Nihil derogatur Divino dominio, cum non uti potest creaturis ad effectus implicatorios.
13. Intellectus nihilominus active insuit.
14. Auctoritas S. Doctoris non favet adversariis.
15. Lumen gloria est in genere habitus.
16. Præstantia cedit soli gratia sanctificantis.
17. Non est formaliter ipsa unio Divina essentia cum intellectu Beati.
18. Lumen gloria intellectui necessarium etiam ad recipiendam visionem.

§. I.

Negativa statuitur.

1. Affirmativam tuentur Suarez l. 2. de Div. Attrib. c. 16. Molina, Vasquez, Amicus. disp. 9. scilicet. 12. Ylamb. disp. 3. a. 6.
- Negativam tenent discipuli S. Thomæ, Salmantic. Philip. à S. Trinitate. Jo. à S. Th. Gonet, Labat, Godoyus, &c.

CONCLUSIO. Nec per absolutam DEI potentiam fieri potest, ut intellectus creatus absque lumine gloria vel transeuntur, vel permanenter communicato DEVM videat. ita Thomistæ deducunt ex S. Doct. cit. 2. 2. q. 175. a. 3. ad 2. ubi ex eo, quod intellectus creatus non nisi per lumen gloria DEVM videre possit, infert, etiam S. Paulo in rapto Divinam essentiam videnti, communicatum fuisse lumen gloria per modum passionis transeuntis: quæ illatio nullius esset roboris, si de ordinaria tantum potentia S. Thomas loqueretur. Diceretur enim S. Paulo extraordinario tantum privilegio divinam essentiam vidisse, idèque ordinario luminis auxilio non eguisse.

2. Probatur quoque triplici fundamento Thomistico, & ostensione implicancia. Primò ex parte intellectus. Implicat causam prius esse constitutam in actu secundo, quam primo operandi, & prius operari, quam possit operari; sed intellectus viribus naturæ relictus est impotens ad videndam Divinam essentiam, neque in actu primo visionis constitutus, ergo.

Confirmatur. Impossibile est, ut intellectus eliciat supernaturalem assensum fidei, sine habitu fidei, vel auxilio intrinsecè recepto: ergo idem dicendum de actu visionis.

Secundò ex parte actus. Visio est actus vitalis vitalitate supernaturali: ergo petit ab intrinsecò procedere à principio proximo vitali supernaturali. Consequentia probatur, actus vitalis essentialiter petit procedere à principio proximo conjuncto & vitali; ergo actus vitalis supernaturalis essentialiter petit procedere à principio proximo vitæ supernaturalis. Sublimo: sed intellectus absque lumine gloria non est principium proximum vitæ supernaturale, cum sic non conveniat ipsi alia vitalitas intellectiva, quam quæ sit ordinis naturalis, (aliàs quoque connaturaliter possit videre DEVM) ergo impossibile est, ut ab intellectu destituito lumine gloria procedat actus visionis, qui est essentialiter actus vitæ intellectivæ supernaturalis.

Tertiò ex parte essentia Divina: implicat, ut 4 species intentionaliter sit unita potentia, & concurrat ad actum vitalem, quando potentia non habet proportionatum gradum vitæ, & dispositionem debitam ad ulum talis speciei. Unde exemplo supra insinuato, licet in oculo ponerentur species soni, non tamen essent ipsi intentionaliter unitæ, nec constituerent cum ipso principium auditivum. Et licet in intellectu ponantur species objectorum credibilium, non tamen cum ipso constituerent principium sufficiens ad eliciendum assensum fidei, nisi accederat habitus fidei, atqui sine lumine gloria intellectus non est elevatus ad gradum vitæ, & intellectualitatis supernaturalis: ergo.

Non potest proinde ullà ratione fieri, ut essentia Divina in beatifica visione suppleat defectum luminis. Quo enim modo suppleret? An quòd ipsa id officii præstaret ex parte potentia, quod præstat lumen gloria, quemadmodum in nostra sententia præstat officium speciei impressæ? sed hoc implicat; quia lumen gloria non aliter ad visionem concurrat, quam ut intrinseca virtus potentia, eandem per intrinsecam sui receptionem confortans & elevans ad sufficientem proportionem cum actu visionis, qui modus concurrenti DEO repugnat, quippe involvens rationem formæ intrinsecè receptibilis. Alius longè est concursus speciei, cujus munus non est, per intrinsecam sui receptionem (id enim speciebus creatis non nisi ex accidenti convenit) sed objectivam terminationem potentiam jam ex se intrinsecè proportionatam ultimò complere, & repræsentative perficere. Quod totum, ut ab omni imperfectione & potentialitate remotum, Divina essentia optimo jure convenit.

§. II.

Impugnatur concursus extrinsecus, & potentia obedientialis proxime activa.

Alius dicendi modus communis inter RR. qui potentiam obedientialem proxime activam, cuius

quibus creaturæ congenitam, admittunt, docet, per solum auxilium extrinsecum, sive concursum DEI in genere causæ efficientis luminis gloriae concursum suppleri posse: siquidem DEUS potest per se solum efficientiam cuiusvis causæ creatæ supplere; ut præter Scotum etiam expressis verbis tradit S. Thomas 1. parte. q. 105. a. 2. in c. dicens *erroneum est dicere, DEVM non posse facere per se ipsum, omnes determinatos effectus, qui sunt per quamcumque causam creatam.* Cum igitur visio efficienter procedat ex lumine gloriae, poterit ille influxus à concursu DEI tanquam superioris causæ suppleri.

7. Sed contra hanc opinionem est primò. Ille concursus vel ponit aliquid intrinsecum ex parte intellectus, vel nihil ponit. si nihil: ergo manebit intrinsecè impotens, sicut ante concursum, neque proinde exibat in actum visionis, quem in nulla sua virtute aut actu primo continet. Si aliquid addit ex parte intellectus, illud ipsum jam est aliquid intrinsecè perficiens, & confortans intellectum, quod lumen gloriae intelligitur.

Contra est secundò. Concursus actualis teneret ex parte actus secundi, non primi; & ut ante advertimus, ab ipso actu potentia, si sit simultaneus, non distinguitur: atqui actus secundus essentialiter presupponit primum, & vires intrinsecas ipsius potentia, quas absque aliquo in se intrinsecè recepto nullo modo habet.

Contra est tertio: Vitalitas supernaturalis actus secundi prærequirit vitalitatem supernaturalem actus primi: sed intellectus naturæ viribus relictus cum solo extrinsecò concursu non habet vitalitatem supernaturalem actus primi: ergo visio habens vitalitatem supernaturalem actus secundi, non potest procedere ab intellectu habente solum extrinsecum concursum DEI.

Contra est quartò. Impossibile est, causam intrinsecè mutari, aut elevari sine aliquo in se recepto; sed concursus extrinsecus nihil intrinsecè ponit in causa: ergo per ipsum causam intrinsecè non mutatur aut elevatur. atqui officium luminis gloriae est, potentiam intrinsecè elevare, ut etiam adversarii concedunt; ergo extrinsecus DEI concursus non supplet officium luminis gloriae.

8. Respondente quidem ipsimet intellectui ratione suæ potentia obedientialis proximè activa inefficacitatem partialem & incompletam, quæ seipso effectus supernaturales possit attingere, si à concursu alterius comprincipii superioris & supernaturalis compleatur, idque de potentia ordinaria fieri per habitum creati luminis gloriae intrinsecè inherentem; de potentia verò extraordinaria per lumen increatum Divinæ essentia extrinsecus assistens.

9. Sed hæc responsio, simulque potentia obedientialis proximè activa partialiter concurrens, cui velut unico fundamento innititur, imprimis aperte contradicit S. Doctori: nam iste 3. contra gentes c. 70. negat in effectibus vires naturæ extrinsecis causam naturalem per modum causæ partialis concurrere. Verba ipsius sunt. *Non se idem effectus causa naturali & Divina virtuti tribuitur, quasi partim à DEO, & partim ab agente naturali fiat.*

Secundò in 1. 2. q. 109. a. 1. in causa naturali ultra suam proportionem operante requirit formam superadditam. *Vnaquæque, inquit, forma indita rebus creatis à DEO, habet efficaciam respectu alicuius actus determinati, in quem potest secundum suam proprietatem, ultra autem non potest, nisi per aliquam formam superadditam.*

Rursum 3. parte q. 62. a. 4. concedit sacramentis novæ legis virtutem intrinsecam ipsis superadditam, quæ eleventur ad gratia productionem.

Tandem in qq. disput. q. un: de virt. in com. inquit, *respectu eorum, quæ facultatem naturæ excedunt, habet homo à natura aptitudinem ad recipiendum, Respectu aliorum verò admittit non solum principia receptiva, sed etiam activa.* Ecce quomodo S. Doctor agnoscat potentiam obedientialem passivam, neget verò proximè activam.

Eadem quoque potentia obedientialis activato variis absurdis videtur obnoxia. Nam primò esset, & non esset intrinsecè naturalis. naturalis esset, quia indistincta ab ipsa rei natura & entitate: Supernaturalis esset, quia proximè ordinata ad actus supernaturales, à quibus habitus & potentia specificantur.

Secundò. Esset, & non esset virtus incompleta. Esset incompleta ex hypothesi adversariorum: non esset incompleta sed completa, quia contineret in actu primo totum effectum, siquidem ad illum producendum, ex parte actus primi nullum intrinsecum complementum requirit.

Ideoque esset tertio instrumentaria secundum adversarios, & non esset, quia nulla egeret intrinsecè elevatione, sed tantum concursu partiali, qui non impedit rationem causæ principalis, veluti patet in duobus equis simul eundem currum trahentibus, quorum neuter est alterius instrumentum, quantumvis uterque alterius consortio egeat ad productionem totius effectus.

Quartò: Darentur in rerum natura semina & initia gratia, cum isthæc obedientialis potentia esset ipsa rei natura habens vim inchoativam immediate producendi effectus gratia.

Quintò. Superflui essent habitus infusi virtutum, donorumque supernaturalium, siquidem omnes actus supernaturales à potentia obedientiali solo extrinsecò concursu DEI adjuva produci possent.

Neque dicas: ideo dari istos habitus, ut per ipsos tanquam per intrinseca principia actus magis connaturaliter eliciantur.

Quid enim magis connaturale, congenitum, & intrinsecum cuilibet, quam propria sua natura, in qua tua illa potentia obedientialis activa consistit? Adde, quòd isti habitus non minus partialiter concurrant ad eliciendos actus, quam concursus DEI extrinsecus, adeoque potentiam obedientialem non magis perficiunt, quam perficeret extrinseca DEI assistentia. Omitto alia ad gratia sufficientis, pravenientis, cooperantis necessitatem pertinentia, in qua potentia hujus obedientialis nimis ampla potestas dispensare videtur.

Obijcies primò. Ad infinitum DEI dominium pertinet, ut possit immediate creaturis uti ad producendos supernaturales effectus: ergo datur in creaturis potentia obedientialis immediate

activa sine additione alterius virtutis. antecedens probatur: perfectius est dominium immediatè uti creaturis, tanquam instrumentis Divinæ omnipotentia, quàm uti mediatè: sed non est dene-gandus perfectissimo DEI dominio perfectior modus utendi creaturis: ergo.

Confirmatur. Ad absolutum & perfectissimum DEI dominium pertinet, ut immediatè conservet omnium rerum esse & operationes: ergo ad idem dominium pertinet, ut immediatè utatur creaturis, ceu instrumentis suæ omnipotentia.

12. Resp. primò, hoc argumentum nimium probare, nempe quòd DEUS de facto hoc modo utatur creaturis sine virtutibus superadditis, sicuti de facto immediatè conservat esse rerum: neque enim DEUS potest abdicare perfectionem sui infiniti domini.

Resp. secundò, negando utrumque antecedens: sicut enim non est de perfectione Divini domini, ut producat per creaturas effectum sine actione, quia implicat, ita etiam, ut iis utatur ad producendos effectus excedentes & supernaturales sine virtute operandi, quia etiam implicat operari sine posse & actu primo operandi.

Ad confirmationem disparitas est, quòd actio rerum conservativa sit continuata creatio, quæ à solo DEO est, & esse potest: utus verò creaturarum ad producendos effectus supernaturales DEO convenit, in quantum ipsas ultra suam nativam virtutem elevat, quod sine aliqua virtute intrinsecè superaddita nec esse nec concipi potest.

13. Objicies secundò: si intellectus in se non haberet virtutem partialem incompletam & inchoativam ad eliciendam visionem DEI, non influeret activè in visionem DEI, sed haberet se merè passivè per modum subjeti deferentis, sicut aqua calefacta defert calorem: sed consequens est absurdum: ergo.

Resp. negando sequelam, quia, ut statim pluribus dicitur, intellectus est virtus radicalis ad visionem, eò quòd intra adæquatam ipsius objectum contineatur Divina essentia, ac proinde sit natus perfici per lumen gloriæ ad essentiam Divinam proprio actu attingendam.

§. III.

Corollaria.

14. Colliges primò: autoritatem S. Doctoris n. 6. allegatam non favere potentia obedientiali activa, loquitur enim de illis effectibus, quos DEUS immediatè se solo absque ullo concursu creaturæ potest producere, veluti est motus cor-

porum, de quo illo toto artic. est Sermo. At verò quos effectus DEUS concurrente simul potentia obedientiali producit, non producit se solo. Sed neque adversarii concesserint, actum vitalem, saltem quàm talem, uti est actus visionis, à solo DEO produci.

Colliges secundò: Lumen gloriæ rectè collo-15 cari in prædicamento habitus, quamvis enim in hoc obtineat modum potentia, quòd det simpliciter posse; in eo tamen, quòd non se habet indifferenter ad bonè vel malè, sed ab intrinseco ad optimam operationem subiectum determinat, & disponit, intra habitus definitionem continetur.

Colliges tertio: Lumen gloriæ præstantiorem¹⁶ esse habitum, quàm sint habitus omnium donorum supernaturalium, præterquam gratia sanctificantis. Ratio primi est, quòd sit principium actus perfectissimi, nempe visionis, & participatio nobilioris perfectionis, nempe intellectualitatis Divinæ. Ratio secundi est, quòd radicale principium visionis, ut est gratia, præcellat proximo, ut est lumen, & ratio naturæ sit perfectior, quam principium formale operandi: sed gratia est participatio Divini intelligere sub ratione naturæ & primæ radicis; lumen gloriæ verò sub ratione principii proximi: ergo.

Colliges quartò: Lumen gloriæ non esse for-17 maliter unionem essentia Divinæ cum intellectu Beati. Ratio est primò: quia cum actus & potentia ad se mutuo cum debitis requisitis sunt proportionata, se ipsis uniantur absque vinculo intermedio (ut suppono ex Philosophia) sed intellectus dispositus lumine gloriæ est proportionatus ad actum Divinæ essentia, tanquam forma ex se infinite intelligibilis: ergo immediatè se ipsis uniantur. Secundò: unio debet se tenere ex parte utriusque extremi uniti: sed lumen gloriæ non tenet se ex parte essentia Divinæ, neque ipsam ullà ratione afficere & determinare potest: ergo.

Colliges quintò: Lumen gloriæ non tantum¹⁸ esse necessarium intellectui ad eliciendam, sed etiam recipiendam DEI visionem, cum iste non modò in ratione principii, sed etiam subjeti sit improporionatus visioni. Neque iterum obtundas paritatem à lumine gloriæ, quòd nullam sibi præviam dispositionem requirit: ut enim sup. insinuavi, dispositionis non est dispositio: unde quia lumen gloriæ est ipsa dispositio & elevatio in vitam supernaturalem, nullam præviam sui dispositionem requirit. Ipsa verò visio non est dispositio, sed perfectio vitalis potentia in proportionato vitæ gradu confluit.

ARTICULUS III.

Quomodo lumen gloriæ cum intellectu concurrat ad visionem?

S U M M A R I A.

1. Quorundam antiquorum sententia refelluntur.
2. Diversitas sententiarum.
3. Astringitur intellectui activus influxus in visionem.
4. Astringitur influxus principalis.
5. Differentia inter influxum instrumentalem & principalem.
6. Impugnatur causalitas partialis.
7. Quo.